

تاریخ ابلاغ: فروردین ۱۴۰۳

تاریخ بازنگری: فروردین ۱۴۰۴

تعداد بازنگری: ۳

کد دستنامه: EU_WI_58

بیمارستان آیت الله مدنی بجستان

مبارزه با حشرات و جوندگان موزی

تدوین کننده: کارشناس بهداشت محیط – مهندس مهرانه لطفی

تائید کننده: مدیریت داخلی بیمارستان جناب آقای مهدی حیدری

ابلاغ کننده: ریاست محترم بیمارستان جناب آقای دکتر محسن جمعه زاده

مقدمه :

از دیرباز حشرات و جانوران موذی به سبب ایجاد مزاحمت برای انسان و سایر موجودات زنده مورد توجه قرار گرفته اند. این موجودات با گزش و نیش خود مزاحمت بسیاری برای انسان فراهم می آورند و گاه نیش سمی آنان مرگ موجودات را به همراه داشته و مشکلات عدیده ای پیامد این گزش می باشد. گاهی اوقات نیش و گزش باعث تحریک و آلرژی شدید می شود. انتقال عوامل بیماری زا به روشها و به صورت مختلف توسط حشرات و جانوران موذی و ایجاد اپیدمی های چندان بزرگ جان هزاران انسان را با خطر جدی مواجه نموده و گاهی سبب مرگ می شود.

در ادامه سعی گردیده به معرفی چند نمونه از حشرات و جانوران موذی که احتمال داده می شود در این بیمارستان مشاهده گردد از لحاظ اهمیت پزشکی و راههای مقابله با آنها پرداخته شود.

پشه و مگس:

عامل انتقال بسیاری از بیماری های روده ای و چشمی هستند و مهم ترین مسئله در مبارزه با آنها جمع آوری، نگه داری و دفع بهداشتی زباله و فاضلاب بیمارستان است.

راه های مبارزه و پیشگیری از انتقال عفونت بیمارستانی توسط مگس و پشه عبارتند از:

- نصب توری بر پنجره ها، درها و سوراخ های تهویه.

- نگهداری زباله در ظروف درب دار.

- دفع بهداشتی زباله های بیمارستانی.

- تمیز نگه داشتن توالت و استفاده از چاه بست.

- سم پاشی مرتب محل جمع آوری زباله ها

- استفاده از پرده هوا برای جلوگیری از ورود به داخل بیمارستان

واحد بهداشت محیط

شپش:

شپش عامل بیماری خطرناکی مانند تیفوس و تب راجعه است. این حشره به درجه حرارت طبیعی بدن انسان علاقه بسیار دارد. در بیمارانی که لباس خود را دیر به دیر عوض می کنند و یا چند لباس روی هم می پوشند بیش تر دیده می شوند. این حشره معمولاً تخم های خود را روی سر بیمار می چسباند که به آنها رشک می گویند. این حشره با گزش خون انسان را تغذیه می کند و حتی ممکن است در ناحیه گزش ایجاد عفونت کند.

راه های مبارزه و پیشگیری در خصوص شپش:

- لباس بیمار روزانه تعویض شود.
- پس از جمع آوری و قراردادن لباس های آلوده در داخل کیسه مخصوص ، بطور جداگانه شسته و سپس حتماً اطو کشیده شوند.
- برای درمان از محلول های پرمترین یا لیندان استفاده گردد.

سوسک :

سوسک ها در جاهای نم ناک، اطراف لوله های آبگرم و توالت ها بیشتر لانه می کنند و باعث انتقال انواع عوامل بیماریزا می شوند. سوسک مقداری از مواد بلعیده شده را پس از هضم بر می گرداند و مدفوع را نیز همه جا پخش می کند و از این طریق انتقال دهنده ی غیر مستقیم عوامل بیماریزا است. سوسک ها روزها در درزها و شکاف استراحت می کنند و شب ها برای تغذیه خارج می شوند.

راه های مبارزه و پیشگیری با سوسک ها:

- بهترین راه مبارزه ، بهسازی محیط و رعایت نظافت محیط است.
- درزها و شکاف های موجود در حمام و توالت ها و آشپزخانه و آبدارخانه باید گرفته شود.
- سم پاشی اطراف لوله های آب گرم، زیر قفسه ها ، اطراف کف شوی فاضلاب ها با سموم مناسب و بطور دوره ای بسیار مناسب خواهد بود.
- نگهداری زباله ها در سطل های درب دار و همچنین لباس های چرک و آلوده در بین های درب دار.
- استفاده از توری مناسب برای پنجره ها و هواکش و چاه بست برای توالت.

واحد بهداشت محیط

مورچه :

راه مبارزه : با ریختن نمک در محل حرکت، مورچه حرکت خود را در آن محل متوقف می کند. از حشره کش و پودرهای ضد مورچه نیز می توان استفاده نمود به صورتی که آنها را در مسیر حرکت آنها می ریزیم و بعد از سه روز محل را با جاروبرقی تمیز می کنیم..

موش :

موش ها در تمام سطح زمین پراکنده هستند زیرا می توانند در کلیه شرایط آب و هوایی رشد و تکثیر کنند. از نظر بهداشتی ناقل انواع بیماریها مثل طاعون، تیفوس، سالک و ... هستند. و از نظر اقتصادی می توانند با جویدن، مواد غذایی را در انبار و آشپزخانه بیمارستان آلوده کنند و باعث دور ریختن آنها شوند. موش ها به کابل های تلفن، وسایل چرمی و چوبی نیز آسیب فراوان می رسانند.

راه های مبارزه با موش ها:

بهسازی محیط بیمارستان، انبارهای آشپزخانه، دفع بهداشتی زباله و فاضلاب، بستن درزهای موجود در بخش های مختلف بیمارستان، و در نهایت استفاده از تله گذاری از راه های مبارزه با موش است.

واحد بهداشت محیط

کک ها :

اهمیت پزشکی :

۱- آزار نیش و گزش ککها ۲- طاعون ۳- تیفوس آندمیک ۴- سستودها ۵- سالمونلوزیس

راه مبارزه :

در صورت مشاهده سمپاشی صورت می گیرد.

ساس:

اهمیت پزشکی :

آزار نیش و گزش، ایجاد آلرژی و ناراحتی می کند .

راههای مبارزه :

-دقت در هنگام خریداری لوازم چوبی دست دوم
در صورت مشاهده سمپاشی صورت می گیرد.

توجه :باید کلیه شیارها، شکافها، درز لوازم چوبی و کف اطاقها سم پاشی شود .برای هر ۲۵ تا ۵۰ متر ۱ لیتر
حشره کش کافی است .فاصله ۲ سم پاشی کمتر از دو هفته نباشد .

اقدامات کنترل حشرات و جونندگان عبارتند از:

- الف) شناسایی محل های آلوده و محل های زیست و رشد و تکثیر آفت ها و یا جونندگان
- ب) بهسازی محیط
- ج) مبارزه شیمیایی

2- بهسازی محیط :

۱-۲- پوشاندن کلیه درزها و شکاف های دیوار، کف ، سقف، بین پله ها و ... با مصالح مناسب.

۲-۲- تعویض چارچوب فرسوده ی درب ها.

۳-۲- مجهز نمودن مجاری یا دهانه لوله های فاضلاب به توری سیمی با روزنه های ریز به منظور جلوگیری از ورود و خروج حشرات (بویژه سوسک ها)

۴-۲- تعمیر و بهسازی اطراف دهانه حلقه چاه با مواد مناسب.

۵-۲- جمع آوری و حمل و نقل بهداشتی زباله در داخل ساختمان و نظافت مرتب و روزانه کلیه واحد ها.

۶-۲- پرهیز از ریخت وپاش مواد غذایی و تلمبار کردن پس مانده مواد غذایی خشک در ساختمان ها.

۷-۲- از نصب صفحات پرسیانا یا صفحات مشابه که کاملاً به دیوار نچسبیده و محل مناسبی برای نشو و نمای سوسک ها بوجود می آورند جلوگیری بعمل آید.

واحد بهداشت محیط

3 - مبارزه شیمیایی

در مبارزه شیمیایی به این نکات توجه شود:

- ۳-۱- بر روی سموم مصرف ، فرمو لاسیون، نحوه کاربرد، نوع ماده موثر و غلظت مصرف و پادزهر نگاشته شده باشد.
- ۳-۲- اطلاع رسانی کافی قبل از سمپاشی در اماکن انجام گیرد.
- ۳-۳- قبل از سمپاشی بایستی بر اساس سم مصرفی پادزهر سم مربوط تهیه شده و نیز اقدامات اولیه جهت نجات افراد مسموم تعبیه گردد.

کمک های اولیه در هنگام بروز مسمومیت

1. خارج نمودن فرد بلافاصله از محل سمپاشی
2. وسایل و تجهیزات آلوده به سم از فرد دور شود و محل های آلوده بدن فرد با آب و صابون شسته شود.
3. فرد مسموم بایستی پس از انجام اقدامات فوق به نزدیکترین مرکز بهداشتی و درمانی ارجاع داده شده و کادر درمانی در جریان نوع سم مصرفی، دوز آن، و نوع پادزهر قرار گیرند.

عملیات کنترل جوندگان

1. در مورد عملیات کنترل جوندگان تمام مراحل شناسایی کلنی های فعال، طعمه گذاری، پایش طعمه ها، طعمه گذاری مجدد، مسدود کردن کلنی های غیر فعال، جمع آوری و معدوم سازی لاشه ها بایستی توسط شرکت های ارائه کننده خدمات سمپاشی و مبارزه با آفات و جوندگان انجام گیرد.
2. استفاده از سموم مصرفی نظیر سموم فسفردوزنگ و یا سموم ارسنیکی در اماکن غذایی، کاری و مسکونی و انسانی ممنوع است.
3. پس از طعمه گذاری لاشه های موش بوسیله انبر و با استفاده از دستکش جمع آوری و در کیسه پلاستیکی قرار داده شده و سپس همراه با زباله های بیمارستانی و یا در محل مناسبی دور از محیط انسانی و دامی با عمق حداقل نیم متر در زمین دفن شده و روی آن آب آهک ریخته شود.
4. تمام نکات ایمنی و احتیاطی و کمک های اولیه ذکر شده برای کنترل ناقلین و آفات بایستی در اجرای برنامه کنترل جوندگان نیز رعایت گردد.